

Armin Mikos von Rohrscheidt

Waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego powiatu gnieźnieńskiego

Turystyka Kulturowa nr 1, 36-45

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Miejsca i szlaki

Armin Mikos v. Rohrscheidt

Waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego powiatu gnieźnieńskiego

1. Ankieta waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Historyczna katedra (12 punktów),

Archikatedra Wniebowzięcia NMP w Gnieźnie (12)

Historyczna bazylika (za pierwsze dwie, punkty tylko jeśli nie są katedrami) (6),

Bazylika Wniebowzięcia NMP i Św. Michała w Trzemesznie (6)

Historyczny zespół sakralny dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

Klasztor Franciszkański w Gnieźnie (3)

Zespół poklasztorny kanoników regularnych, Trzemeszno (3)

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym) (jedno pierwsze)(6)

Katedra Gnieźnieńska – sanktuarium Św. Wojciecha (6)

Sanktuarium o znaczeniu ponadregionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (7)

Imiolki: Brama III Tysiąclecia, miejsce spotkań katolickiej młodzieży (7)

Inne Sanktuarium lub Sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

Dąbrówka Kościelna, gmina Kiszkowo, sanktuarium maryjne (3)

Aktualna siedziba biskupia (6)

Kuria Metropolitalna Gnieźnieńska (6)

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4)

Kościół Św. Trójcy – Gniezno (4)

Kościół Św. Jana Chrzciciela, Gniezno (4)

Drewniany Kościół Św. Mikołaja w Łubowie (XVII w.) (4)

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Pałac w Czarniejewie (3)

Pałac w Niechanowie (3)

Pałac i park w Zakrzewie, gm. Kłecko (3)

Zamek lub Pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*) (2)

Pałac Wendorffów w Mielnie, Gmina Mieleszyn (2)

Gniezno – Dwór Biskupi (2)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Rynek Gnieźnieński i Stare Miasto (3)

Rynek w Kłecku (3)

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech***) (3)

Wiatraki –koźlaki w Moraczewie (3)

Mały skansen na Ostrowie Lednickim (najstarszy wiatrak-koźlak w Polsce) (3)

Historyczna funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek** 4)

Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa (czerwiec-sierpień), Gniezno - Anastazewo (4)

I.A. d) Obiekty militarne:

brak

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (15)

Ostrów Lednicki (15)

Katedra Gnieźnieńska (15)

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty powyżej wpisanych klas:

Za stałych przewodników obiektowych w j. polskim po 2 pkt (za pierwsze piec),

Katedra Gnieźnieńska (2)

Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego (pierwsze piec*) (1 pkt)

Ostrów Lednicki (1)

Własny materiał informacyjny w obiekcie (publikacje monograficzne, albumy) (pierwsze trzy obiekty) (1),

Katedra Gnieźnieńska (1)

Własny materiał informacyjny o obiekcie w językach obcych (przynajmniej dwóch) (w pierwszych trzech obiektach) (1)

Ostrów Lednicki, Archikatedra Gnieźnieńska J. niemiecki, j. angielski (2)

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu)

Stan konserwacji najważniejszych obiektów dobry Mankamenty na Ostrowie Lednickim (1)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)

Pomnik Bolesława Chrobrego przez Katedra Gnieźnieńska (4)

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech) (2)

Trzemeszno: Pomnik Jana Kilińskiego (2)

Czarniejewo: Pomnik O. Kopczyńskiego, twórcy gramatyki polskiej (2)

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech****) (1)

Kłeczko – Pomnik Obrońców Kłeczka 1939 (1)

Miejsca historyczne o znaczeniu międzynarodowym (do trzech) (8)

Katedra Gnieźnieńska: miejsce koronacyjne pierwszych polskich królów (8)

Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)

Wzgórze Lecha – historyczna siedziba książąt polańskich (4)

Ostrów Lednicki – siedziba pierwszych władców polskich (4)

Miejsca związane z akcją utworów literackich o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)

Wzgórze Lecha – miejsce akcji licznych powieści historycznych (Gołubiew, Bunsch, in.) (2)

Ostrów Lednicki – miejsce akcji licznych powieści historycznych (2)

Miejsca związane z biografią osób o międzynarodowym znaczeniu (pierwsze trzy) (3)

Katedra Gnieźnieńska – miejsce Zjazdu Gnieźnieńskiego Ottona III i Bolesława Chrobrego, koronacji Bolesława Chrobrego, Wacława II (3)

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (do trzech) ZD (2)

Wzgórze Lecha – dynastia Piastów (2)

Ostrów Lednicki (dynastia Piastów) (2)

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu niedostępne lub częściowo zachowane (za pierwsze dwa*) (1)

Gniezno: Pałac Prymasowski – Kardynał Stefan Wyszyński (1)

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)

Gniezno: Katedra – cesarz Otton III (Niemcy)(2)

Ostrów Lednicki – cesarz Otton III (Niemcy) (2)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Nekropolia zbiorowa innych znanych w skali kraju osobistości (do trzech) (5)

Katedra Gnieźnieńska, nekropolia Św. Wojciecha i Prymasów Polski (5)

Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu (do trzech) (2)

Gniezno, Cmentarz Świętokrzyski (biskupi pomocniczy, powstańcy wielkopolscy) (2)

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

Mauzoleum Powstańców Wlkp. na Cmentarzu w Trzemesznie (1)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** ZD (1)

Gniezno – Cmentarz przy ul. Witkowskiej (1)

Sławo, cmentarz z nagrobkami z XVII wieku (1),

I.B. c) Budowle współczesne:

Budowle współczesne o wysokiej wartości architektonicznej (do trzech**) (1)

Gniezno, Collegium Europaeum Gnesnense (1)

Gniezno, Komplex Muzeum Początków Państwa Polskiego i LO (1)

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki historycznej o znaczeniu międzynarodowym (10)

Drzwi Gnieźnieńskie, najznakomitszy zabytek sztuki romańskiej w Europie środkowej (10)

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech) (5)

Kielich tzw. św. Wojciecha (romański XII w.) (5)

Kielich tzw. Królewski (romański XII w.) (5)

Złoty Kodeks Gnieźnieński (5)

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu krajowym (do trzech*) (5)

Imiołki, Brama III Tysiąclecia w formie Ryby, (5)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)

Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8)

Gniezno: Muzeum Początków Państwa Polskiego, ul. Kostrzewskiego 1 (8)

Ostrów Lednicki: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy (8)

Gniezno: Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Wzgórze Lecha (8)

Muzea typu skansenowskiego duże o przynajmniej regionalnym zasięgu (10)

Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach (10)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Muzeum Początków Państwa Polskiego – Przez wodę zachowane. Archeologia podwodna (październik 2007- luty 2008) (2)

Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej : „Pasja w sztuce” (2)

Muzeum Początków Państwa Polskiego „Muzeum dla Gniezna” (grudzień) 2007 (2)

Przy wszystkich zaliczonych muzeach i ekspozycjach **dodatkowe** punkty za:

Ekspozycje i prezentacje multimedialne (do dwóch) (2)

Ekspozycja Multimedialna w Muzeum PPP (Gniezno) „Wielkopolska Średniowieczna” (2)

Wersje obcojęzyczne ekspozycji i prezentacji multimedialnych (do dwóch) (za każda 1)

Ekspozycja multimedialna w Muzeum PPP wersja niemieckojęzyczna, angielskojęzyczna (2)
Przewodnicy obiektowi stali (2)
Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej i skarbiec katedralny (2)
Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie (1)
Ostrów Lednicki (1),
Wielkopolski Park Etnograficzny (1)
Własny materiał informacyjny, wydany nie dawniej niż 5 lat : (1)
Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej (1)
Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)
Muzeum Początków Państwa Polskiego (1)
Ostrów Lednicki (1)
Katedra Gnieźnieńska (obsługuje także Muzeum Archidiecezji G.) (1)
Przy muzeach o znaczeniu **krajowym** dodatkowe punkty za:
Opis zbiorów w językach obcych (1)
Gniezno, Muzeum Początków Państwa Polskiego (j. angielski) (1)
Ostrów Lednicki, Muzeum Pierwszych Piastów (1)

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)
Gniezno: Międzynarodowy Festiwal Jazzowy „Jazz pod Piątka” (4)
Międzynarodowy Festiwal Organowy "Muzyka w murach katedry gnieźnieńskiej" (4)
Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)
Gniezno: Jarmark Staroci i Rzeczy używanych (1 raz w miesiącu) (4)
Ostrów Lednicki: Majówka nad Lednicą (maj, 3 dni) (4)
Gniezno: Wielkopolskie Złoty Chórów „Skąd nasz Ród” (4)
Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)
Gniezno: Festyn historyczny: Gnieźnieńskie spotkania z historią, czerwiec (4)
Ostrów Lednicki: Międzynarodowy Festiwal Kultury Wczesnego Średniowiecza (4)
Regularne działanie na terenie regionu grup inscenizacji historycznej (za pierwsze dwie) (5)
Gniezno-Lednogóra: Grupa widowisk historycznych COMES (5)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe z oferta turystyczna:

brak

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)
Lednicki Park Krajobrazowy (2)
Powidzki Park Krajobrazowy (częściowo) (2)
Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka (częściowo) (2)
Rezerwat przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) (do trzech) (1)
Rezerwat „Bielawy” koło Goranina (1)
Rezerwat „Wiązy” w Nowym Lesie (1)
Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)
Czerniejewo, park pałacowy (styl angielski) (13.ha) (2)
Niechanowo, XVII wieczny pałac z parkiem (2)
Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki(za pierwsze dwa) (1)*
Gniezno, Park Piastowski nad Jeziołem Jelonek (1)
Park Miejski w Gnieźnie (1)

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne szlaki o znaczeniu międzynarodowym (za pierwsze trzy) (8),

Wielkopolska Droga Św. Jakuba (8)

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (7),

Szlak Piastowski (7)

Materialne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Szlak im. Hipolita Cegielskiego (żółty) (3)

Szlak Lednicki (czerwony) (3)

Szlak (czerwony) wyprawy gimnazjalistów trzemeszeńskich w 1863 roku. (3)

Wirtualne szlaki turystyczne, przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

Szlak Romański (W Wielkopolsce nie oznaczony) (2)

Trasa: „Poznaj Polskę” (wielka podróż, studyjna) (KulTour.pl)

Trasa: „Śladem parowych piękności” (KulTour.pl), m.in. Zakład Taboru PKP w Gnieźnie (2)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

Gniezno: Propozycja trasy miejskiej (Pascal, Wielkopolska na weekend) (1)

Gniezno: Propozycja trasy miejskiej (Pascal, Polska na weekend)(1)

Gniezno, miasto królów (OT. Szlak Piastowski, Gniezno) (1)

Oferta objazdu turystycznego w przewodniku na zamówienie (za pierwsze dwie trasy) (1)

OT Szlak Piastowski, Gniezno: „3 dni na Szlaku Piastowskim” (częściowo przez region) (1)

OT Szlak Piastowski: Z Gniezna, z Cystersami, Szlakiem Piastowskim przez Pałuki” (częściowo przez region) (1)

Dodatkowe wersje językowe oferty objazdu z przewodnikiem (za dwie pierwsze) (1)

Wersje: niemieckojęzyczna, angielskojęzyczna (2)

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:**II.A. Informacja turystyczna:**

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej, ul. Tumaska 12 (2)

Informacja w językach obcych, (za każdy język do trzech) (1)

Języki angielski, rosyjski, niemiecki (3)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)

Tak, przez Powiatowa Informacje lub OT Szlak Piastowski (3)

Przewodnicy miejscy lub terenowi, (za każdy język do czterech) (1)

Przewodnictwo w językach obcych: niemieckim, angielskim, rosyjskim (3)

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Aktualny, dostępny w punkcie Informacji i muzeum Początków PP, Gniezno (2)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

Wersja angielskojęzyczna, niemieckojęzyczna, (2)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, schroniska, kwatery zorganizowane – (za pierwsze dwa obiekty w każdej kategorii) (2)

Hotel Pietrak, Gniezno 4 (2)*

Hotel „Avo”, Gniezno 3 (2)*

Hotel “Adalbertus”, Gniezno 3 (2)*

Hotel Gewert, Gniezno 2 (2)*

Hotel Czeremcha, Trzemeszno 2 (2)*

Hotel „Lech“, Gniezno 1 (2)*

- Hotel "Słowianin", Modliszewo 1* (2)*
Szkolne Schronisko Młodzie, owe, ul. Pocztowa 11, Gniezno (2)
Szkolne schronisko Młodzie, owe w Siemianowie k. Lednogóry (2)
Pokoje gościnne, ul. Wyszyńskiego 21, Gniezno(2)
Pokoje Gościnne, Kłęcko, 25 rejestrowanych gospodarstw agroturystycznych (2)
 Restauracje z autentyczna kuchnia regionalna (inne), za pierwszy obiekt (3)
„Karczma wiejska”, Żydowo (3)
 Restauracje z autentyczna krajowa kuchnia tradycyjna (za pierwszy obiekt) (2)
Restauracja „Polska”, ul. Tumska, tradycyjna kuchnia polska (2)
 Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)
Gniezno, Restauracja „Kresowianka” ul. Roosevelta (1)
 Dodatkowe punkty za ofertę kulturowa w restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)
Koncerty jazzowe w restauracji „Polskiej”(1)
 Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwsza) (1)
Restauracja Kasyno, ul. Wrzesińska 23 (do ostatniego gościa) (1)
 Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwsza) (1)
Restauracja Kasyno, ul. Wrzesińska 23 (do ostatniego gościa) (1)
 Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)
Gniezno, „City Bar”, ul. Rynek 15 (1)
 Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, busa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)
PKS Gniezno, wynajem autokarów i minibusów (2)
Elwoj PUH Dąbska/Tomczak, Gniezno, ul. Kolejowa 2 , wynajem autokarów i minibusów (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

- Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)
Dworzec PKP Gniezno (3)
 Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)
Dworzec PKS Gniezno (2)
 Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)
Droga Krajowa Nr 5 Wrocław – Poznań - Gdańsk (2)
Droga Krajowa Nr 15 Olsztyn - Wrocław (2)
 Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2)
Gniezno, Komunikacja miejska autobusowa (2)
 Kursy nocne komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (1)
Gniezno, Linia nocna komunikacji miejskiej (1)
 Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)
Gniezno (1)

II.D. Promocja turystyczna:

- Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)
Starostwo Powiatu Gnieźnieńskiego – ITB, Berlin (3)
 Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)
Wspólna promocja miasta Gniezna i Powiatu Gnieźnieńskiego – Tour Salon Poznań (2)
Miasto Gniezno - Międzynarodowe Targi Regiony Turystyczne, Na styku Kultur 2007 (2)
 Zorganizowanie podróży medialnej w ostatnich dwóch latach (2)
Miasto Gniezno: tzw. podróż studyjna dla przedstawicieli mediów z terenu Polski (11-13 maja 2007) (2)

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:**III.A. Instytucje Kultury**

Teatr stały (za pierwszy obiekt) (3)

Teatr im. A. Fredry, Gniezno (3)

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino „Piast”, Gniezno (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jezióra (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro Niedzięgiel, Skorzęcin (2)

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Jankowo Dolne (brekinie) (1)

Klecko, Drzewo-Pomnik Przyrody, ul. Gnieźnieńska (1)

Wieże widokowe stałe dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wał Wydartowski (wieża widokowa) (1)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)

Basen kryty, Gniezno, ul. Jolenty 5 (2)

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne – (za pierwszy obiekt) (2)

Plaża w Ośrodku Wypoczynkowym w Skorzęcinie nad J. Niedzięgiel (2)

Stała oferta kursów językowych, ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Szkoła Języków Obcych, EMPiK Gniezno (2)

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Zespół Obiektów Sportowych, ul Jolenty (2)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion w Gnieźnie, ul. Strumykowa (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

GOSiR Gniezno – sekcja triathlonowa Diament (1)

Ludowy Klub Sportowy „Lech” Gniezno (jeździectwo) (1)

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:**IV.A. Instytucje w regionie:**

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)

GWSHM Milenium (2)

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (2)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty)(2)

Mielno, gm. Mieleszyn: Ośrodek Wczasów Dziecięcych (2)

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Brak

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Brak

IV.E. Zagraniczne partnerstwa miast i regionów:

Gniezno ma 10 miast partnerskich, w tym:

Esztergom (Węgry) (1)

Anagni (Włochy) (1)
Speyer (Niemcy) (1)
Roskilde (Dania) (1)

Suma punktów:

Za kategorie I: 350

Za kategorie II: 71

Za kategorie III: 21

Za kategorie IV: 10

Razem za wszystkie kategorie: **452 punkty**

2. Ocena regionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Region posiada duży potencjał turystyczno-kulturowy, skoncentrowany zwłaszcza na turystyce dziedzictwa kulturowego oraz turystyce muzealnej. Zdecydowanie słabiej reprezentowany jest potencjał turystyki edukacyjnej a także współcześnie popularnych gałęzi turystyki kulturowej, w niektórych przypadkach z powodu braku obiektów, mogących być celem takich wypraw (np. w turystyce obiektów militarnych, technicznych) w innych z powodu słabości aktualnej oferty, która może być nadal rozwijana (np. turystyka studyjna, podróże tematyczne, turystyka eventowa, turystyka żywej historii, turystyka kulinarna). W szczególności zaangażowanie się regionu w tworzenie materialnych szlaków tematycznych, a także w rozbudowę istniejących (np. Szlak Romański) do statusu szlaków materialnych oraz przygotowanie oferty pakietowej może wspomóc wysiłki promocji regionu jako destynacji turystyki tematycznej. Z kolei opracowanie i promocja materialnych miejskich tras turystycznych a także działania w kierunku promocji shoppingu na terenie miasta (strefa, deptak) mogą zwiększyć atrakcyjność miasta Gniezna jako celu turystyki miejskiej. Dalsza szczegółowa ocena możliwa na podstawie analizy przydzielonych punktów w poszczególnych dziedzinach kategorii I oraz w pozostałych kategoriach.

3. Gniezno jako destynacja turystyki kulturowej.

Turystyka pielgrzymkowa i religijna. Dzięki staraniom kardynała Stefana Wyszyńskiego o odnowę kultu Św. Wojciecha oraz dwóm papieskim wizytom, a także przez popularyzację historycznej wiodącej przez miasto pielgrzymiej Drogi Św. Jakuba – Gniezno, a w szczególności jego Archikatedra - stanowi dziś ważny punkt na mapie sanktuariów religijnych w Polsce, jest zatem znaczącym celem krajowej i (w mniejszej skali) przyjazdowej turystyki religijnej i pielgrzymkowej. Kilka gnieźnieńskich świątyń posiada długą i ciekawą historię a także cenne wyposażenie, mogłoby zatem stać się elementami miejskiej (lub sakralnej) trasy turystycznej. Są wśród nich: gotycki kościół Św. Jana (XIV-XV w., dawniej kościół i klasztor Bożogrobców) z unikatową gotyką polichromią, monumentalny kościół Franciszkanów i Klarysek, ufundowany w II. połowie XIII wieku przez księcia Bolesława Pobożnego i jego małżonkę bł. Jolentę, farny kościół Św. Trójcy (XV w.), dalsze gotyckie kościoły Św. Michała i św. Wawrzyńca. Bardzo cenny zabytek sakralny stanowi także XVII-wieczny drewniany kościół św. Mikołaja w podgnieźnieńskim Łubowie. Niestety większość wymienionych świątyń jest na co dzień zamknięta, trudno nawet o kontakt z odpowiedzialnymi, co w praktyce często uniemożliwia ich zwiedzanie.

Turystyka dziedzictwa kulturowego i muzealna. W historycznym mieście, obok licznie odwiedzanej przez turystów i uznanej za Pomnik Historii Archikatedry z jej słynnymi romańskimi Drzwiami i konfesją Św. Wojciecha, funkcjonują dwa ważne muzea: samorządowe Muzeum Początków Państwa Polskiego z nowoczesną multimedialną prezentacją na temat piastowskiej Wielkopolski oraz Muzeum Archidiecezjalne z licznymi skarbami sztuki, w tym trzema romańskimi kielichami mszalnymi z XII wieku. Przechowywane są tu (choć niestety niezwykle rzadko udostępniane dla obejrzenia) także najstarsze zabytki piśmiennictwa w naszym kraju, w tym tzw. Ewangeliarz Św. Wojciecha, „Codex Aureus” oraz słynna bulla Innocentego II. z roku 1136 z najstarszymi zapisanymi wyrazami w języku polskim (są to nazwy miejscowości przynależnych arcybiskupom gnieźnieńskim). Oba muzea mają znaczny potencjał, by stać się znanymi celami turystyki muzealnej, Muzeum PPP organizuje także w ostatnich latach nowoczesnie urządzone i wysoko oceniane wystawy czasowe, ściągające do Gniezna coraz liczniejszych gości. Ponadto na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajduje się jeszcze jeden Pomnik Historii: piastowski gród-palatium na Ostrowie Lednickim.

Turystyka biograficzna i literacka. Na cmentarzu w zachodniej części miasta pochowanych jest szereg osób znaczących dla XIX- i XX wiekowej historii Wielkopolski: cmentarz ten wraz z katedralną nekropolią licznych prymasów czyni z Gniezna liczący się punkt dla turystów podróżujących szlakami biograficznymi a także literackimi (w katedralnej krypcie spoczywa m.in. arcybiskup Ignacy Krasicki). Z uwagi na dwoje historyczne znaczenie Gniezno może być także celem wycieczek podejmowanych szlakiem literatury historycznej, opisującej czasy powstania państwa polskiego (np. książek J. Kraszewskiego, K. Bunscha czy A. Gołubiewa).

Szlaki turystyczno-kulturowe. Gniezno jest centralnym elementem materialnego szlaku kulturowo-turystycznego o znaczeniu krajowym (**Szlak Piastowski**), a działająca tu Organizacja Turystyczna Szlaku Piastowskiego podejmuje wysiłki propagowania go wśród polskich turystów oraz zapewnia obsługę przewodnicką, podejmuje także działania zmierzające do utworzenia miejskiej trasy turystycznej.

Miasto stanowi także jedną z najważniejszych miejscowości na polskim odcinku **Drogi Św. Jakuba**, uznanej za europejski szlak turystyczno-kulturowy, dzięki temu w ostatnich latach coraz częściej można tu spotkać wędrujących tym szlakiem pielgrzymów lub turystów, w tym także takich, którzy stąd rozpoczynają drogę aż do hiszpańskiego Santiago de Compostela. Katedra gnieźnieńska, kościół św. Jerzego na Wzgórzu Lecha oraz Ostrów Lednicki zaliczane są do także do zabytków **Szlaku Romańskiego**, mającego międzynarodowe znaczenie, niestety dotąd nie koordynowanego i nie w pełni oznaczonego nas terenie naszego kraju, przez co jego znaczenie dla miasta jest jak dotychczas bardzo niewielkie.

Powszechna turystyka kulturowa. Dzięki niektórym obiektom miasto i powiat zyskują coraz większe znaczenie na mapie masowej turystyki kulturowej. Entuzjaści zabytków techniki mogą stąd (od wiosny do jesieni) podjąć wycieczkę **koleją wąskotorową** na malowniczej trasie do Witkowa i Anastazewa, mogą także zwiedzić gnieźnieńską **parowozownię** z warsztatem, gdzie dokonuje się bieżących i większych napraw użytkowanych w Polsce zabytkowych parowozów. Entuzjaści budownictwa ludowego znajdą tu jeden z większych i cenniejszych polskich **skansenów**: Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach. Z kolei dla potencjalnych uczestników lub widzów turystyki żywej historii organizowane są **inscenizacje historyczne** w samym mieście (gdzie rekonstruowane bywa życie grodu), na Ostrowie Lednickim i w skansenie. Warto zapoznać się z ich terminami w Powiatowej Informacji Turystycznej, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz w

Wielkopolskim Parku Etnograficznym i dostosować do nich termin swojego pobytu w mieście.

Podsumowanie: Znaczący potencjał turystyczno-kulturowy Gniezna i mikroregionu odzwierciedla wysoka ocena, wynikająca z przeprowadzonej w roku 2008 *waloryzacji turystyczno-kulturowej*. Miasto posiada także stosunkowo dobrą bazę hotelową i gastronomiczną, może zatem szybko zwiększyć swoje znaczenie jako cel turystyki kulturowej, o ile podjęte zostaną konieczne wspólne działania zainteresowanych podmiotów dla stworzenia i promocji własnych produktów turystycznych o tym profilu.